

Tuinvogeltelling 2013

Jelle van Dijk

Voor de tiende maal werd dit jaar de Nationale Tuinvogeltelling gehouden, georganiseerd door Vogelbescherming Nederland en Sovon. In het weekend van 19 en 20 januari namen 48.735 tellers de moeite om een half uur lang de vogels in hun tuin te tellen om daarna de resultaten naar Vogelbescherming Nederland te sturen. Een ongekend hoog aantal! Vorig jaar bedroeg het aantal deelnemers 'slechts' 33.000. Via de plaatselijke bladen en de website van onze vereniging (www.strandloper.nl) werd gevraagd de resultaten ook naar mij op te sturen voor het maken van een plaatselijke overzicht. Weliswaar kan iedereen de resultaten per postcodegebied opvragen (website www.tuinvogeltelling.nl), maar hiermee kom je niet aan de weet waar de getelde tuinen precies liggen. De oproep resulteerde in 55 tellingen uit Noordwijk en omgeving, waarvan ongeveer de helft van eigen leden afkomstig was. Er zijn dus nog heel wat vogelliefhebbers die geen lid van onze vereniging zijn! Die 55 inzendingen vormen een mooi resultaat vergeleken met 2012 (40 tuinen) en 2011 (17 tuinen). Van de ingestuurde tellingen kwamen er 37 uit Noordwijk, negen uit Noordwijkerhout, terwijl Sassenheim, Voorhout en Valkenburg elk twee tellingen leverden en Katwijk-Noord, Rijnsburg en Hillegom elk goed waren voor één telling. De Noordwijkse tuinen waren als volgt over de wijken verdeeld. Noordwijk aan Zee (14): Duinpark 5, overig 9; Noordwijk-Binnen (23): Grashoek 6, Boerenburg 5, Vinkeveld 6, overig 6. Evenals bij de landelijke telling werden ook in onze regio meer vogels geteld dan in voorgaande jaren. Dat werd enerzijds veroorzaakt door het grotere aantal deelnemers, maar nog meer door de winterse omstandigheden. Het telweekend viel namelijk midden in een vorstperiode die voor een flink sneeuwdek had gezorgd. Bij zulke winterse omstandigheden trekken meer vogels naar de woonwijken dan in perioden zonder winterkou. De opvallendste soort in dit verband was de Kramsvogel, een soort die vorig jaar geheel in de Noordwijkse tuinen ontbrak. Nu was de Kramsvogel in 12 tuinen aanwezig waarbij in totaal 26 ex. geteld werden, de meeste (11 ex.) bij de fam. Van Kekeran in Duinpark. Ook waren er dit jaar zeven tuinen waar meeuwen aan de grond kwamen, vermoedelijk alle gelokt met uitgestrooid brood. In de afgelopen jaren werden alleen meeuwen gemeld uit de daktuin van Hein Verkade.

Kramsvogel in Boerenburg foto: Kees Erkelens

Talrijkste soorten

Veruit de talrijkste soort was ook dit jaar weer de Huismus, maar evenals in voorgaande jaren ontbrak de Huismus in bijna de helft van de tuinen. In voorgaande jaren telde Jos Zonneveld (rand van het Vinkeveld) steevast de meeste Huismussen (2011: 35 ex.; 2012: 38 ex.), maar nu moest hij met 15 Huismussen tevreden zijn. Mussenrijke tuinen waren nu te vinden aan de Dahliastraat (22 ex.), Boekerslootlaan (22 ex.) en aan de Boekhorstlaan in Voorhout (25 ex.).

Op de tweede plaats wat talrijkheid betreft staat de Vink.

Deze soort is gelijkmatiger verspreid en ontbrak maar in weinig tuinen. De meeste werden gezien in het Breloftpark (10 ex.), aan de Duinkant (10 ex.) en aan de Boekhorstlaan in Voorhout (10 ex.). Opvallend talrijk was dit jaar ook de Spreeuw. De verspreiding heeft hetzelfde patroon als de Huismus: lang niet in elke tuin, maar wel in groepjes. Opvallend waren de aantallen in het Vinkeveld: Penhoren (9 ex.), Tolhoren (8 ex.) en Hoogtij (10 ex.). Alleen in een tuin aan de Joghtlaan in Valkenburg werden er meer gezien (16 ex.).

Meest verbreide soorten

Evenals in voorgaande jaren kende de Merel de grootste verspreiding. Slechts in twee tuinen waren geen Merels te zien. In veel gevallen ging het om slechts één of twee Merels per tuin. Meerdere waarnemers gaven aan dat Merels elkaar slecht verdragen en zich ook agressief gedragen ten opzichte van Kramsvogels. Het omgekeerde werd trouwens ook eenmaal meegedeeld!

De Turkse Tortel, vorig jaar in vrijwel evenveel tuinen als de Merel te zien, ontbrak nu in ruim 20 tuinen. Ook het aantal per tuin was bij deze telling lager dan in voorgaande jaren. Alleen een tuin in de wijk Elsbroek in Hillegom telde een groepje van acht tortels. Waarom de Turkse Tortel dit jaar duidelijk minder talrijk was dan in voorgaande jaren, is niet aan te geven.

Op de derde plaats wat verspreiding betreft staat de Roodborst. In vrijwel alle tuinen ging het om één vogel. Bekend is dat zowel mannetje als vrouwtje een eigen winterterritorium verdedigen tegen soortgenoten. Bijzonder was daarom de waarneming in een tuin aan de Dreefkant waar op een gegeven moment drie Roodborsten te zien waren.

Vogelrijkste tuinen

Meer dan in andere jaren zal het aantal vogels in de tuin vanwege het winterweer beïnvloed zijn door het

regelmatig voeren. Door de sneeuw hadden duinen, landgoederen, boomsingels en groenstroken minder te bieden dan in andere jaren. Bij de twee voorgaande tellingen kon gesteld worden dat veel vogelrijke tuinen vooral bij ruime groenvoorzieningen waren te vinden zoals de groene long van Duinpark, De Zuid, en het Breloftpark. Nu was dit effect minder duidelijk en waren er ook opvallend vogelrijke tuinen in dichtbebouwde woonwijken met weinig groen.

Bijzonder vogelrijk was ook dit jaar weer de tuin van Jan Veeckind in het Breloftpark: 50 ex. verdeeld over 16 soorten waarbij bijzondere soorten als Holenduif, Halsbandparkiet en Keep. De tuin van Mevr. Otte in een bungalowpark langs de Duinweg scoorde ook goed: 61 ex. verdeeld over 14 soorten, waarbij ook de Halsbandparkiet gesignaleerd werd. Andere tuinen met flink wat soorten en leuke aantallen waren die van Kees Erkelens in Boerenburg (11 soorten, 37 ex.), Sjaan van Kekeran in Duinpark (13 soorten, 29 ex.), fam. Van Duivenboden aan de Duinkant (14 soorten, 32 ex.), Ineke van Dijk aan de Duinkant (13 soorten, 37 ex.), Jan Jacobs aan de Prins Bernhardstraat (14 soorten, 32 ex.), Jos Zonneveld aan Hoogtij (12 soorten, 49 ex.), Jelle van Dijk in Duinpark (15 soorten, 43 ex.), Wil Nekkers en Wim Kuijper aan de Dreefkant (11 soorten, 31 ex.), Koos Vogelesang aan de Oranje-Nassaustraat (13 soorten, 44 ex.), Ab Steenvoorden aan de Boekerslootlaan (11 soorten, 39 ex.), Sam & Fietje van der Mey in Rijnsburg (13 soorten, 39 ex.), Mariska de Graaf in Voorhout (12 soorten, 78 ex.) en Marit Hogervorst aan het Westeinde in N'hout (11 soorten, 42 ex.). Helaas waren niet overal veel vogels te zien. Tuinen met bijzonder weinig vogels lagen aan de Boerenburgerweg in Noordwijk-Binnen (1 Merel, 7 Kauwen, 5 Huismussen) en aan de Piet Heinstraat (1 Merel, 4 Kauwen) en de Golfweg (1 Roodborst), beide in Noordwijk aan Zee.

Bijzondere soorten

Deze winter worden opvallend vaak Boomklevers buiten de bekende broedgebieden (Offem, Leeuwenhorst) waargenomen. Bij deze tuinvogeltelling verscheen deze soort ook in twee tuinen. Dat was het geval bij de fam. De Jong in het Breloftpark en bij Ton Wilbrink aan de Plattanderlaan in Sassenheim-Noord.

Veel minder dan de Kramsvogel kwam de Koperwiek naar de huizen toe. In slechts vier tuinen werd een Koperwiek gezien, steeds maar één ex.: Prins Bernhardstraat, Vinkeveld (Zilvermeeuw), Grashoek (Duinkant) en Duinpark (W. van Beelenstraat).

Hoewel de Zwartkop regelmatig in ons land overwintert, blijft een winterwaarneming toch een bijzonderheid. Dit jaar kwam er één waarneming binnen: Annelies Marijnis zag op 20 januari (en ook op de dag daarna) een Zwartkop op haar balkon in Katwijk-Noord.

Bij een telling van een half uur zie je vaak een Merel of een Vink die de gehele telperiode aanwezig blijft. Andere soorten zijn maar eventjes op dezelfde plaats en je moet dan geluk hebben om die soort op je lijstje te krijgen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de Staartmees. George Hageman (Boerenburg) zag een groepje van 7 ex. passeren en de fam. Van den Berg (wijk Elsbroek,

Hillegom) scoorde 2 ex. Zo'n kort verblijf is ook typerend voor de Grote Bonte Specht. Sommige tellers merkten op dat deze soort dagelijks langs kwam, maar net niet tijdens de telling. Nu slechts twee meldingen: Voorhout (Leeuwerikstraat) en Noordwijkerhout (Schippervaartweg).

De Sperwer werd dit jaar in geen enkele tuin gezien. Dat er wel degelijk een Sperwer de tuinen afstroopte, bleek uit de foto die Willem Krol op 17 januari in de Jac. Urlusstraat (Noordwijk aan Zee) nam. Hierop is te zien dat een sperwervrouwje een Turkse Tortel plukt.

Vermeldenswaard is ook de Blauwe Reiger die Piet Broekhof (Grashoek) een dag voor de telling bij zijn vijvertje zag. Deze reiger keerde na het telweekend terug en greep daar een Kramsvogel, die vervolgens verdronken en genuttigd werd. Dat nam alles bij elkaar een half uur in beslag!

Lijst van waargenomen soorten, gerangschikt naar het aantal tuinen. Tussen haakjes staat het aantal exemplaren voor alle tuinen samen.

1.	Merel	53 (136)
2.	Koolmees	47 (114)
3.	Roodborst	40 (50)
4.	Vink	37 (144)
5.	Kauw	35 (129)
6.	Turkse Tortel	34 (72)
7.	Huismus	30 (261)
8.	Spreeuw	30 (142)
9.	Pimpelmees	30 (53)
10.	Heggenmus	30 (39)
11.	Houtduif	22 (46)
12.	Ekster	15 (29)
13.	Groenling	12 (36)
13.	Kramsvogel	12 (26)
14.	Zanglijster	10 (11)
15.	Gaai	8 (8)
16.	Winterkoning	6 (6)
17.	Kokmeeuw	5 (22)
18.	Zilvermeeuw	4 (12)
19.	Zwarte Kraai	4 (7)
20.	Koperwiek	4 (4)
21.	Stadsduif	3 (18)
22.	Ringmus	3 (11)
23.	Stormmeeuw	2 (13)
24.	Staatmees	2 (9)
25.	Halsbandparkiet	2 (5)
26.	Grote Bonte Specht	2 (3)
27.	Boomklever	2 (2)
28.	Boomkruiper	2 (2)
29.	Putter	1 (5)
30.	Holenduif	1 (2)
31.	Grote Lijster	1 (1)
32.	Zwartkop	1 (1)
33.	. Keep	1 (1)